

випадках, якщо вони насичені відповідними орфограмами або викладач ставить мету активізувати набуті знання та вміння з відносною орфографією і пунктуацією.

Словниковий диктант – написання окремих слів, які містять орфограми. Він передбачає попереджувальне, коментоване та пояснювальне записування.

Словниковий диктант є ефективною формою роботи, оскільки дозволяє зацентувати максимум уваги на певних орфограмах у регулятивних словах і в достатній мірі повторити правопис іррегулятивної лексики, довівши його до рівня безсвідомого запису. Текстуальні диктанти це забезпечують меншою мірою, оскільки важко знайти достатню кількість речень, які б містили ту чи іншу орфограму або потрібне іррегулятивне слово, крім того, вони потребують значно більше часу.

Вибірковий диктант. Студентам пропонується вибрати з усього продиктованого тексту лише окремі слова чи словосполучення з потрібними орфограмами. Ці диктанти рекомендується проводити на початковому етапі засвоєння орфограми, коли формуються рецептивні навички (навички впізнання та розрізнення орфограм). Вибіркові диктанти можуть бути текстуальними і словниковими.

Диктант-переклад. Текст читається російською (або якоюсь іншою мовою), а студенти записують його українською. Така форма роботи передбачає запис слів і виразів з перекладом, які не відомі учням, а також попередній усний переклад кожного слова або речення.

Диктанти-переклади слід широко використовувати у навчальному процесі білінгва. Вони сприяють виробленню міжмовної мобільності – швидкого переходу від однієї мови до іншої. Студенти-аграрники багато працюють з російськомовними джерелами, тому формуванню уміння перекладати тексти з російської мови українською потрібно приділяти особливу увагу. Диктант-переклад має супроводжуватися орфографічним розбором, а також зіставним аналізом написання в обох мовах.

Не рекомендуємо давати студентам завдання на переклад під диктовку з латинської мови. Це не має практичної необхідності і вимагає багато навчального часу.

Отже, у навчанні правопису ветеринарної термінології використовуються такі вправи: вправи на впізнання та пояснення орфограм, для іррегулятивних слів – вправи на пошук спільнокореневих слів; вправи на списування із вставлянням пропущених букв, вправи на переклад з російської мови, на транслітерацію та транскрипцію; попереджувальні, коментовані, пояснювальні, вибіркові, змішані диктанти та диктанти-переклади, а також самодиктанти, словникова робота, орфографічні промовляння; вправи на використання орфограм або іррегулятивних слів у зв'язному мовленні, вправи на конструювання термінів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аржанова О. К. Изучение орфографии на коммуникативной основе / О. К. Аржанова. – Самара : Самарский обл. ин-т повышения квалификации и переподготовки работников образования, 2000. – Ч. 2. – 72 с.
2. Бардаш М. В. Навчання орфографії у восьмирічній школі / М. В. Бардаш. – К. : Радянська школа, 1966. – 134 с.
3. Малихіна О. В. Шляхи підвищення ефективності навчання російської орфографії в 5–7 класах загальноосвітньої школи: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ін-т педагогіки АПН України / О. В. Малихіна. – К., 1994. – 23 с.
4. Приступа Г. Н. Система орфографических упражнений в средней школе / Г. Н. Приступа; под ред. В. Н. Никитина. – Рязань : РГПИ, 1967. – 217 с.
5. Хом'як І. М. Лінгво-методичні засади навчання орфографії української мови в основній школі: автореф. дис... докт. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова / І. М. Хом'як. – К., 2002. – 33 с.
6. Яворська С. Т. Формування в учнів орфографічних умінь і навичок у процесі вивчення будови слова і словотвору (на матеріалі шкіл з російською мовою навчання): Дисерт...канд. пед. наук: 13.00.02 / АПН ін-т педагогіки / С. Т. Яворська. – К., 1997. – 214 с.

УДК 371.31:004

Синекоп О. С.

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
кафедра англійської мови технічного спрямування № 2

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НАПИСАННЯ НАУКОВОГО ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ З КОМП'ЮТЕРНОЮ ПІДТРИМКОЮ

У статті розглядається проблема організації процесу інтерактивного навчання майбутніх фахівців з інформаційної безпеки написання наукового проблемно-тематичного повідомлення з використанням інформаційних технологій. Розглянуто два варіанти моделі інтерактивного навчання. Проаналізовано етапи навчального процесу.

Ключові слова: модель інтерактивного навчання, наукове проблемно-тематичне повідомлення, інформаційні технології, писемне мовлення, майбутні фахівці з інформаційної безпеки, інтелект-карта, блог, вікіпедія.

Синекоп О. С. Модель організації інтерактивного навчання майбутніх фахівців з інформаційної безпеки написання наукового проблемно-тематичного повідомлення з комп'ютерною підтримкою. В статті розглядається проблема організації процесу інтерактивного

обучения будущих специалистов информационной безопасности написанию научного проблемно-тематического сообщения с использованием информационных технологий. Рассмотрены два варианта модели интерактивного обучения. Проанализированы этапы процесса обучения.

Ключевые слова: модель интерактивного обучения, научное проблемно-тематическое сообщение, информационные технологии, письменная речь, будущие специалисты информационной безопасности, интеллект-карта, блог, википедия.

Synekop O. S. The interactive process organization model of research paper writing with the help of information technologies the future information security specialists. The article deals with the interactive process organization problem of the future information security specialists research paper writing with the help of information technologies. Two variants of interactive teaching model are considered. The stages of the teaching process are analysed.

Key words: interactive teaching model, research paper, information technologies, written language, future information security specialists, mind map, blog, wikipedia.

У контексті Болонського процесу та перспективи входження України до європейського освітнього простору постає завдання перед викладачами технічних університетів підготувати майбутніх фахівців технічних спеціальностей не тільки в галузі їхньої професійної сфери, а й здійснити низку заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння студентською молоддю іноземними мовами в обов'язі, достатньому як для здобуття освіти за кордоном, так і для спілкування в рамках професійної тематики з іноземними партнерами. Відтак, на сучасному етапі виникає необхідність навчати студентів немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) спілкуватися іноземною мовою усно й письмово із залученням інформаційних технологій.

Значної уваги як з боку викладачів, так і студентів, потребує навчання письма. Проблемам навчання іншомовного писемного мовлення присвятили свої наукові праці такі методисти, практики й науковці, як Н. Л. Журбенко (створення вторинних іншомовних текстів на основі Інтернета) [2], О. П. Биконя (навчання писемних переговорів) [1], В. П. Свиридюк (навчання академічного писемного мовлення з використанням дистанційного курсу) [3], О. М. Серета (навчання електронного листування) [4] та інші.

Нині актуальним залишається навчання майбутніх фахівців з інформаційної безпеки у магістратурі академічного письма, зокрема написання наукового проблемно-тематичного повідомлення (НПТП/research paper), яке створюється на основі науково-дослідної роботи студентів у межах професійної сфери.

Отже, **метою цієї статті** є аналіз моделі організації інтерактивного навчання майбутніх фахівців з інформаційної безпеки написання наукового проблемно-тематичного повідомлення з комп'ютерною підтримкою.

Фундаментом для створення моделі інтерактивного навчання студентів написання англійського НПТП є визначення мети, завдань, змісту й принципів організації навчального процесу.

Відповідно до програми з англійської мови професійного спілкування (АМПС) **метою навчання англійського академічного письма студентів у магістратурі** є розвиток академічних і професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій для презентації результатів їх досліджень англійською мовою, усно чи письмово, що сприятиме їх ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального і професійного середовищ [6, с. 91].

Відтак, **завданням** навчання англійського писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки за інтерактивною методикою з використанням інформаційних технологій є навчити писати професійно орієнтоване НПТП з комп'ютерною підтримкою відповідно до заданих вимог і критеріїв [5].

Складниками **змісту** інтерактивного навчання є: 1) сфера спілкування, теми, ситуації; 2) мовний матеріал; 3) мовленнєвий матеріал; 4) країнознавчі, лінгвокраїнознавчі і мовні знання; 5) мовленнєві навички; 6) уміння писемного мовлення; 7) вміння добирати й обробляти інформацію [5].

Для організації інтерактивного навчання англійського писемного мовлення, зокрема НПТП у немовних ВНЗ з комп'ютерною підтримкою, нами окреслено загальні (науковості; доступності й посильності; систематичності та послідовності; міжпредметних зв'язків) і спеціальні принципи (інтегрованості інформаційних технологій у процес навчання писемного мовлення та забезпечення цілісності навчання в аудиторний і позааудиторний час; інтерактивності; зворотного зв'язку; соціальної взаємодії; комунікативності; комплексного поєднання вправ з передбаченою комп'ютерною відповіддю і вільно конструйованою відповіддю у віртуальному просторі; інтегрованості навчання письма з іншими видами мовленнєвої діяльності; взаємозв'язку колективної взаємодії і самостійності у навчанні), які відображають специфіку навчання [5].

Отже, визначені цілі, завдання, зміст, принципи і розроблені вправи [5] дають підставу створити модель інтерактивного процесу. Ураховуючи специфіку інтерактивного навчання, під моделлю навчального процесу ми розуміємо поетапну реалізацію схеми інтерактивного навчання з використанням інформаційних технологій (інтелект-карти/ІК, блога і вікіпедії/вікі), а саме: реалізацію діяльності студента у ролі виконавця і викладача у ролі організатора процесу навчання через систему комп'ютерних вправ для опанування академічного письма. Метою моделі є практичне оволодіння навичками і вміннями створення НПТП з комп'ютерною підтримкою.

Ми пропонуємо два варіанти моделі інтерактивного навчання написання НПТП з комп'ютерною підтримкою, які спрямовані на формування знань, навичок і вмінь академічного письма.

Таблиця 1

Спільні і відмінні характеристики навчальних варіантів моделі

Характеристики	I варіант моделі	II варіант моделі
Спільні	1. Кількість годин для аудиторної і позааудиторної роботи 2. Кількість аудиторних занять 3. Кількість етапів навчання 4. Інформаційні технології (ІК, блог, вікі) 5. Кількість вправ	
Відмінні	Блог-чернетка закритий для користувачів	Блог-чернетка відкритий для користувачів

Для створення навчальної моделі необхідно урахувати: кількість годин для аудиторної і позааудиторної самостійної роботи, відведених на навчання написання НПТП; послідовність пред'явлення матеріалу; інформаційні технології; відповідні вправи; варіативний компонент. Отже, окреслимо спільне і відмінне у I і II варіантах моделі, представлених у табл. 1, і прокоментуємо кожен складову.

Насамперед, з'ясуємо кількість годин, передбачених для створення НПТП. Спираючись на рекомендації програми з АМПС, навчання академічного письма на п'ятому курсі розраховано на один навчальний модуль: 36 годин для практичних занять і 36 годин для позааудиторної самостійної роботи. Проте ми не можемо розраховувати на заявлені всі 36 годин для аудиторної роботи, тому що відповідно до методичних рекомендацій організації навчання іноземної мови заняття з англійської мови у немовному ВНЗ повинно охоплювати аудіювання, говоріння, читання та письмо. Оскільки курс присвячений академічному письму, відтак акцент робиться на письмі і читанні як невід'ємній складовій письма. Тоді навчання написання НПТП за інтерактивною методикою з використанням інформаційних технологій може бути розраховано на один навчальний модуль, а саме: 18 годин аудиторних занять. Крім 18 годин аудиторних занять, ми розраховуємо на 36 годин позааудиторної самостійної роботи, оскільки процес створення НПТП є творчим і довготривалим.

Навчання НПТП організовується з метою участі студентів у конференції з метою представлення НПТП, тому ми плануємо час на безпосередню підготовку до конференції (створення НПТП) і її проведення (презентація НПТП). Отже, 18 годин розподіляємо на 14 занять (останні заняття відводимо на проведення конференції і присвячуємо тільки аудіюванню і говорінню).

Отже, заняття 1 – 90 хвилин (підблок 1, блок I); заняття 2 – 60 хвилин (підблок 2, блок I); заняття 3 – 90 хвилин (аналіз тексту-зразка); заняття 4 – 60 хвилин (підблок 1, блок II); заняття 5 – 90 хвилин (підблок 2, блок II); заняття 6 – 60 хвилин (підблок 3, блок II); заняття 7 – 90 хвилин (підблок 4, блок II); заняття 8 – 60 хвилин (підблок 5, блок II); заняття 9 – 60 хвилин (підблок 6, блок II); заняття 10 – 60 хвилин (підблок 7, блок II); заняття 11 – 90 хвилин (розміщення НПТП у блозі-чистовику); заняття 12 – 90 хвилин (блок III); заняття 13 – 90 хвилин (блок III); заняття 14 – 90 хвилин (блок III).

Як бачимо, обсяг часу, виділений на писемний вид мовленнєвої діяльності, не завжди однаковий. На перше, третє, п'яте, сьоме, одинадцяте, дванадцяте, тринадцяте і чотирнадцяте заняття часу відводиться більше, а саме: по 90 хвилин. Дамо деякі роз'яснення. Перше заняття пов'язане з вирішенням низки організаційних питань, тому потребує певного часу на ознайомлення студентів з картою сайту, етапами створення НПТП тощо. Все це впливає на успішність навчання і створення комфортних умов роботи. Крім того, вже на першому занятті студенти ознайомлюються з підблоком 1 першого блоку. Зважаючи на алгоритмізовану схильність студентів до виконання завдань, викладач детально пояснює послідовність виконання дій. Третє заняття присвячене аналізу тексту-зразка. Звісно, що необхідно виділити час на те, щоб прочитати текст, проаналізувати і обговорити його. П'яте заняття присвячене опрацюванню граматичного матеріалу і виконанню вправ у більшому обсязі. Сьоме заняття вимагає значних зусиль студентів для виконання більш об'ємних завдань з редагування і надання коментарів. Одинадцяте заняття передбачає викладення НПТП у блозі-чистовику, отже, потребує значного часу для цього. По-перше, необхідно пояснити, як трансформувати текст НПТП з чернетки у чистовик чи відкрити чисту сторінку блога. По-друге, викладення НПТП з формулами вважається копітким. По-третє, хоча б один раз текст НПТП потребує перевірки і саморедагування на чистовій сторінці. Дванадцяте заняття спрямоване на опанування третього блоку і вичитування тексту у блозі чистовику. Тринадцяте і чотирнадцяте заняття також потребують значних зусиль для розміщення і оцінювання тексту у вікі.

Як згадано вище, для позааудиторної самостійної роботи виділяється 36 годин, які охоплюють: визначення і затвердження теми НПТП (2 години) з участю керівника магістерської роботи; пошук інформації з проблеми і створення ІК (8 годин); написання вступу, основної частини, висновків, анотації і ключових слів, а також редагування тексту (26 годин). Отже, ми вважаємо, що такий розподіл часу є виправданим.

Кожен варіант моделі охоплює три етапи написання НПТП (дотекстовий, текстовий і післятекстовий) із залученням п'яти підходів (текстовий, жанровий, процесуальний, соціальний і особистісно-діяльнісний). Визначені етапи для створення тексту НПТП представлені трьома блоками: Block I "Pre-writing", Block II "Research Paper Creating", Block III "Post-writing".

У процес навчання включено три технології (ІК, блог і вікі), які співвідносяться з трьома етапами написання НППП.

За допомогою ІК студенти планують НППП, що дозволяє представити інформацію майбутнього тексту схематично. Використання цієї технології ідентично у двох варіантах моделі.

Друга технологія – блог – дозволяє створити НППП. Використання цієї технології у I варіанті моделі відрізняється від II варіанту моделі. У блозі студенти мають можливість написати текст НППП на чернетці (блог-чернетка) і розмістити у чистовику (блог-чистовик). Блог-чернетка закритий для користувачів у першому варіанті моделі і відкритий для користувачів у другому варіанті моделі. У блозі-чистовику надається можливість коментувати як тим студентам, які працювали в закритому для користувачів блозі-чернетці, так і тим, хто працювали у відкритому блозі-чернетці для користувачів.

Третя технологія – вікі – місце розміщення тексту НППП з системою гіперпосилань. Група експертів-студентів і викладач англійської мови переглядають НППП і вносять необхідні корективи, якщо цього потребує текст. Робота організована ідентично для двох варіантів однієї моделі.

Кількість вправ для формування навичок і розвитку відповідних умінь спільні для двох варіантів моделі.

Розглянемо призначення занять у інтерактивному навчанні написання НППП з комп'ютерною підтримкою, зокрема дотекстовий етап.

Перше заняття (Pre-writing, Block I, Sub-block 1: *Research paper organization, Information searching and Information processing, Bibliography constructing*) присвячене опануванню матеріалу щодо композиційної організації тексту НППП, шляхів пошуку і обробки інформації, укладання бібліографії. Вправи виконуються індивідуально, а також одну вправу виконують в трійках. Позааудиторна самостійна робота (1) включає пошук інформації з теми дослідження, формулювання теми НППП.

На *другому занятті* (Pre-writing, Block I, Sub-block 2: *Technology “Mind Map” for the research paper programming*) студенти вчаться укладати ІК, виконують вправи (як індивідуально, так і в парах) і тест. Завданням позааудиторної самостійної роботи (2) є подальший пошук інформації з проблематики, укладання власної ІК (первинної) до теми дослідження і розміщення її на сторінці блога-чернетки.

Отже, навчання створення тексту НППП з використанням ІК на дотекстовому етапі відбувається за ідентичною схемою.

Розглянемо текстовий етап.

Третє заняття (Research Paper Creating, Block II, *Analysing the sample of the research paper*) присвячене аналізу тексту-зразка, а також написання коментарів до запропонованого тексту (колективне обговорення у форумі, аудиторна робота). Під час позааудиторної самостійної роботи (3) відбувається подальший пошук інформації з проблематики.

Четверте заняття (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 1: *Style of Academic Writing*) включає інформацію щодо опанування особливостей академічного письма (вправи виконуються індивідуально). Завданням позааудиторної самостійної роботи (4) є подальший пошук інформації до НППП і редагування ІК.

П'яте заняття (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 2: *Grammar and Punctuation*) присвячене опануванню матеріалу з граматики і пунктуації (вправи виконуються індивідуально). Під час позааудиторної самостійної роботи (5) студенти завершують підбір інформації до НППП і редагування ІК, розміщують остаточну версію ІК на сторінці блога-чернетки.

На *шостому занятті* (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 3: *Paragraph and Introduction Writing*) студенти отримують знання щодо написання абзацу і вступу (вправи виконуються індивідуально). Позааудиторна самостійна робота (6) включає написання вступу до НППП.

Сьоме заняття (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 4: *Edition and Comments*) присвячене навчанню редагування і написання коментарів. Вправи виконуються індивідуально, а також пропонується одна вправа для написання коментарів в імітованому блозі (колективна робота). Завданням позааудиторної самостійної роботи (7) є редагування, а також написання коментарів у блозі-чернетка (II варіант моделі).

Восьме заняття (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 5: *Main body*) включає опанування інформації щодо написання основної частини. Вправи виконуються індивідуально. Під час позааудиторної самостійної роботи (8) студенти розміщують основну частину НППП у блозі-чернетці, а також пишуть коментарі (II варіант моделі).

Дев'яте заняття (Research Paper Creating, Block II, *Sub-block 6: Conclusions*) присвячене навчанню написання висновків. Вправи виконуються індивідуально. Завданням позааудиторної самостійної роботи (9) є написання висновків, а також коментарів у блозі-чернетці (II варіант моделі).

На *десятому занятті* (Research Paper Creating, Block II, Sub-block 7: *Abstract and Keywords*) студенти отримують знання щодо написання анотації і визначення ключових слів у НППП. Вправи виконуються індивідуально. Пропонується тест II до другого блоку. Під час позааудиторної самостійної роботи (10) студенти пишуть анотацію і добирають ключові слова. У відкритому блозі-чернетці (II варіант моделі) пишуть коментарі.

Одинадцятьте заняття (Research Paper Creating) присвячене розміщенню тексту у блозі-чистовику. Завданням позааудиторної самостійної роботи (11) є завершення розміщення НППП у блозі-чистовику (відкритий для користувачів I і II варіанту моделі), написання коментарів.

Зважаючи на зазначене вище, ми можемо зробити висновки, що навчання створення тексту НПТП з використанням блога на текстовому етапі відбувається по-різному у I і II варіантах моделі.

Розглянемо післятекстовий етап.

На дванадцятomu занятті (Block III, Research Paper Evaluation and Publishing) вправи виконуються індивідуально. На цьому занятті студенти вчитують НПТП у блозі-чистовику. Завданням позааудиторної самостійної роботи (12) є написання коментарів.

Тринадцятe заняття (Block III, Research Paper Evaluation and Publishing) присвячене написанню підсумкового тесту до блоків I, II, III. Завданням позааудиторної самостійної роботи (13) є розміщення НПТП у вікі.

На чотирнадцятomu занятті (Block III, Research Paper Evaluation and Publishing) відбувається оцінювання НПТП групою студентів-експертів і викладачем.

Отже, післятекстовий етап навчання створення тексту НПТП з використанням вікі відбувається ідентично за I і II варіантами моделі.

У табл. 2 показано два варіанти моделі інтерактивного навчання написання НПТП з комп’ютерною підтримкою на дотекстовому, текстовому і післятекстовому етапах.

Таблиця 2

I і II варіанти моделі інтерактивного навчання

Етап	Блок	Технологія	Аудиторна робота	Позааудиторна самостійна робота (ПСР)		
				I варіант моделі	II варіант моделі	
Дотекстовий	Блок I	ІК	Заняття 1 (Sub-block 1)	ПСР 1		
			Заняття 2 (Sub-block 2)	ПСР 2		
Текстовий	Блок II	Блог	Заняття 3 (Аналіз тексту-зразка НПТП)	ПСР 3		
			Заняття 4 (Sub-block 1)	ПСР 4		
			Заняття 5 (Sub-block 2)	ПСР 5		
			Заняття 6 (Sub-block 3)	ПСР 6		
			Заняття 7 (Sub-block 4)	← -К.	ПСР 7	→ +К.
			Заняття 8 (Sub-block 5)	← -К.	ПСР 8	→ +К.
			Заняття 9 (Sub-block 6)	← -К.	ПСР 9	→ +К.
			Заняття 10 (Sub-block 7)	← -К.	ПСР 10	→ +К.
			Заняття 11 розміщенню тексту у блозі-чистовику	ПСР 11		
Післятекстовий	Блок III	Вікі	Заняття 12	ПСР 12		
			Заняття 13	ПСР 13		
			Заняття 14	—		

Умовні скорочення, використані в таблиці 2: - К. – блог-чернетка закритий для користувачів, +К. – блог-чернетка відкритий для користувачів.

Отже, нами була представлена модель інтерактивного навчання написання НПТП майбутніх фахівців з інформаційної безпеки, яка характеризується системністю і взаємозв'язком етапів навчання, а також спрямована на формування знань, навичок і вмінь академічного письма.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биконя О. П. Навчання майбутніх економістів ділових усних та писемних переговорів англійською мовою : дис. ... канд. пед. наук, 13.00.02 / Оксана Павлівна Биконя. – К., КНЛУ, 2006. – 211 с.
2. Журбенко Н. Л. Методика обучения создания письменных иноязычных текстов на основе ресурсов Интернета (на материале английского языка) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теория и методика обучения и воспитания (русский язык как иностранный и иностранные языки в общеобразовательной и высшей школе)” / Н. Л. Журбенко. – М., 2008. – 26 с.
3. Свиридюк В. П. Методика навчання німецького писемного мовлення студентів-заочників вищих мовних

навчальних закладів на основі використання дистанційного курсу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Віра Петрівна Свиридюк. – К., 2007. – 194 с.

4. Серета О. М. Навчання майбутніх філологів писемного спілкування німецькою мовою засобами електронної пошти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Оксана Михайлівна Серета. – К., 2006. – 168 с.

5. Синєкоп О. С. Методика інтерактивного навчання англійського писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки з використанням комп'ютерних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Оксана Степанівна Синєкоп. – К., 2011. – 370 с.

6. English for Specific Purposes (ESP). National Curriculum for Universities. – Kyiv. : British Council, Ukraine, 2005. – 107 p.

УДК 811.14'02:37.02

Шовковий В. М.

доктор педагогічних наук, доцент

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, НАВИЧОК ТА УМІНЬ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ З ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розроблені критерії та норми оцінки знань, навичок та умінь з давньогрецької мови майбутніх філологів, досліджено об'єкти контролю, вироблено якісні та кількісні показники результативності навчальних досягнень. У публікації проаналізовано рівні знань, навичок та умінь студентів.

Ключові слова: контроль, давньогрецька мова, об'єкти контролю, знання, навички, уміння.

Шовковий В. М. Критерии оценивания знаний, навыков и умений студентов-филологов по древнегреческому языку. Статья посвящена разработке критериев и норм оценки знаний, навыков и умений по древнегреческому языку будущих филологов, исследованы объекты контроля, выработаны качественные и количественные показатели результативности учебных достижений. В публикации проанализированы уровни знаний, навыков и умений студентов.

Ключевые слова: контроль, древнегреческий язык, объекты контроля, знания, навыки, умения.

Shovkoviy V. Criteria of estimation of knowledge, skills and abilities on the ancient greek language of student-philologists. Article devoted to development of criteria and norms of estimation of knowledges, skills and abilities on the ancient greek language of future philologists, control objects are investigational, the high-quality and quantitative indexes of effectiveness of educational achievements are mine-out. The levels of knowledges, skills and abilities of students are analysed in a publication.

Key words: control, ancient greek language, control objects, knowledges, skills, abilities.

Контрольовально-коригувальний компонент методичної системи є важливою складовою організації навчального процесу, адже лише за допомогою систематичного контролю можна досягти бажаних результатів у знаннях, навичках та вміннях студентів.

Проблема контролю навчальних результатів не була предметом спеціального дослідження. Тому актуальність цієї публікації зумовлена насамперед потребою у визначенні критеріїв і норм оцінювання навчальних здобутків студентів з давньогрецької мови, а також відсутністю таких критеріїв.

Мета статті – визначити критерії та норми оцінки знань, навичок і умінь студентів-філологів з давньогрецької мови. Завдання публікації: дослідити об'єкти контролю, виробити якісні та кількісні показники результативності формування лексичної, граматичної, соціокультурної, перекладацької компетенцій та мовленнєвої компетенції в читанні майбутніх філологів з давньогрецької мови.

Для визначення об'єктів контролю враховувався насамперед склад та ієрархія професійних компетенцій майбутніх філологів-давньоелліністів, адже критерії оцінки знань, навичок та умінь мають корелювати з цілями навчання. Аналіз праць В. Бухбіндера [2], Т. Вдовіної [3], Ю. Дегтярьової [4], О. Петрашук [5], Л. Рудакової [6], Л. Смелякової [7] та ін. показав, що об'єктами контролю є знання, навички та уміння, які складають мовленнєву компетенцію в читанні, граматичну, лексичну, соціокультурну та перекладацьку компетенції: уміння читання, граматичні, лексичні та соціокультурні знання, граматичні й лексичні рецептивні навички, соціокультурні знання й уміння розпізнавати та розуміти соціокультурну інформацію в тексті, а також перекладацькі навички та вміння. Критерії оцінки знань, навичок та умінь будуть релевантними рецептивному виду мовленнєвої діяльності – читанню. У сучасній методиці виділяють якісні/основні й кількісні/додаткові критерії з відповідними показниками оцінки мовного та мовленнєвого продукту [1]. Якісними критеріями оцінки знань, навичок та умінь є правильність (визначення семантики граматичної форми, значення слова, розуміння соціокультурної інформації, розуміння та інтерпретації змісту та смислу тексту, правильність перекладу граматичних форм, лексичних одиниць, речень, текстів); швидкість (визначення семантики граматичної форми, значення слова, надання вербальним одиницям соціокультурної конотації, швидкість перекладу граматичних форм, лексичних одиниць, речень). Серед кількісних критеріїв визначено кількість засвоєних граматичних форм, синтаксичних конструкцій, лексичних одиниць, соціокультурної інформації, повнота та вичерпність у коментуванні лінгвістичної та екстралінгвістичної інформації.

Основними критеріями оцінки перекладацьких навичок та умінь є адекватність перекладу граматичних форм, конструкцій, окремих слів, фразеологізмів; стилістична коректність перекладу, зв'язність, дотримання композиційно-жанрової структури тексту.